Załącznik nr 4 do Zarządzenia Nr RD/Z.0201-3/2020

KARTA KURSU

Nazwa	Wojna hybrydowa
Nazwa w j. ang.	Hybrid War

Koordynator	Prof. dr hab. Olga Wasiuta	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z problematyką wojny hybrydowej jako wojny nowej generacji; wykształcenie u studentów umiejętności rozpoznania rodzajów współczesnych wojen czy konfliktów w różnych regionach świata.

Warunki wstępne

Wiedza	➢ podstawowa wiedza o pojęciach, teoriach i strukturach związanych z polityką i zagrożeniami hybrydowymi
Umiejętności	➢ umiejętność posługiwania się podstawową terminologią z zakresu bezpieczeństwa; ➢ umiejętność uczestniczenia w dyskusjach i argumentowanie swojego stanowiska w sposób konstruktywny; ➢ umiejętność samodzielnej i grupowej pracy; ➢ umiejętność szukania, korzystania i analizy różnych źródeł
Kursy	➢ Militarne działania nieregularne i niekonwencjonalne ➢ Współczesne konflikty zbrojne

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	W01, … Student posiada wiedzę o wybranych faktach, obiektach i zjawiskach oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, Zna i wyjaśnia ewolucję międzynarodowych stosunków politycznych i militarnych	W01, ... K_W01 P6U_W K_W09 P6U_W

	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, .. prezentuje systemowy charakter zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych, ich wzajemne powiązania oraz specyfikę potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną do opisu i analizy zjawisk z zakresu zagrożeń hybrydowych bezpieczeństwa militarnego	U01, ... K_U01 P6U_U K_U04 P6U_U

	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, … Zdolność do identyfikowania problemów i wyzwań w związku z wojną hybrydową, analizowania jej przyczyn i konsekwencji, a także oceny różnych możliwych rozwiązań Rozpoznawanie technik manipulacji i zwiększenie odporności na ich wpływ, a także rozwój umiejętności komunikacyjnych i interpersonalnych.	K01 K_K01 P6U_U K_K02 P6U_U

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E

Liczba godzin	15						

Opis metod prowadzenia zajęć

- wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych
- dyskusja dydaktyczna
- konsultacje

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01									x				x
W09						x		x					x
U01							x	x					x
U04						x		x	x				x
K01						x		x		x			x
K02								x					x
...													

Kryteria oceny	Zaliczenie na podstawie pracy na ćwiczeniach, przygotowanie prezentacji na wybrany temat oraz aktywność w dyskusjach dydaktycznych

Uwagi	podstawowa znajomość faktów, terminologii oraz ich ogólna interpretacja

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

- Zagrożenia asymetryczne a hybrydowe w nauce o bezpieczeństwie
- Geneza pojęcia i zmiany podejścia do wojny hybrydowej
- Cechy hybrydowości współczesnych wojen
- Cele, narzędzia i główne kierunki wojny hybrydowej
- Charakterne cechy i bodźce działań hybrydowych
- Etapy i środki wojny hybrydowej

- Militarne i niemilitarne metody prowadzenia wojny hybrydowej
- Zachodnia myśl wojskowa i polityczna o działaniach hybrydowych
- Polscy i ukraińscy analitycy o wojnie konwencjonalnej i hybrydowości
- Wojna hybrydowa w prawie międzynarodowym
- Działania propagandowo-informacyjne w wojnie hybrydowej
- Wojna informacyjna jako element wojny hybrydowej
- Analiza wybranych wojen nowego pokolenia

Wykaz literatury podstawowej (do wyboru studentów)

- Banasik M., Wojna hybrydowa i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego. Wydawca: Difin, Warszawa 2018.
- Gruszczak A, Hybrydowość współczesnych wojen – analiza krytyczna, [w:] W. Sokala, B. Zapala (red.), Asymetria i hybrydowość – stare armie wobec nowych konfliktów. Warszawa 2011.
- Encyklopedia bezpieczeństwa w 7 tomach, (red.) O.Wasiuta, S.Wasiuta. Wydawnictwo Libron, Kraków 2021-2024.
- Kraj, K. Wojny asymetryczne czy miatież wojna Jewigienija Messnera zagrożeniem dla bezpieczeństwa w XXI wieku. „Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka", 2012, no.3.
- Langer, A. Wojna hybrydowa. Publisher Warbook, Ustron 2018.
- Pacek B., Wojna hybrydowa na Ukrainie, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2018.
- Piotrowski, M. Konflikt nigdy nie jest prosty: amerykańska teoria i doktryna wojen oraz przeciwników hybrydowych. „Sprawy Międzynarodowe, 2015, No. 2.
- Pieczyński M., Granica propagandy. Łukaszenka i Putin na wojnie hybrydowej z Polską. Państwowy Instytut Wydawniczy. Warszawa 2022.
- Pietras, M. Wojna hybrydowa Rosji na wschodzie Ukrainy w kontekście współczesnych stosunków międzynarodowych, [w:] Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie w latach 2014-2016 (red.) W. Baluk, M. Doroszko, Wyd. Uniwersytetu Marii Curie- Skłodowskiej, Lublin 2017.
- Skoneczny L., Wojna hybrydowa- wyzwanie przyszłości? Wybrane zagadnienia. „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego", 2015.
- Turkowski S., Wojna hybrydowa Istota, struktura i przebieg konfliktu. Wydawnictwo e-bookowo. Warszawa 2021.
- Wasiuta O., Wasiuta S., Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie. ARCANA, Kraków 2017.
- Wasiuta O., Wojna czwartej generacji (Fourth generation warfare), [w:] Vademecum bezpieczeństwa, (red.) O.Wasiuta, R.Klepka, R.Kopeć, Wydawnictwo Libron, Kraków 2018, s.676-685.
- Wasiuta O., Wojny szóstej generacji, [w:] (red.) O.Wasiuta, S.Wasiuta, Encyklopedia bezpieczeństwa. W 4 tomach, t.4. Wydawnictwo Libron, Kraków 2021, s.639-642.
- Wąsowski K., Istota i uniwersalność rosyjskiego modelu wojny hybrydowej. "Sprawy międzynarodowe", 2015, No. 2, PISM, Warszawa 2015.
- Zagrożenia asymetryczne współczesnego świata, red. S. Wojciechowski, R. Fiedler, Poznań 2009.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Asymetria i hybrydowość – stare armie wobec nowych konfliktów, W. Sokała, B. Zapała (red.), Warszawa 2011.
- Balcerowicz B., O współczesnych (pozimnowojennych) teoriach, koncepcjach i „teoriach" sztuki wojennej, w: 95 lat w służbie nauki wojskowej, Warszawa 2013.
- Banasik M., Wojna hybrydowa i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego. Wydawnictwo: Difin, Warszawa 2017.
- Darczewska J., Anatomia rosyjskiej wojny informacyjnej. Operacja krymska – studium przypadku, Warszawa 2014.
- Gawliczek P., Pawłowski J., Zagrożenia asymetryczne, Warszawa 2003.
- Madej M., Zagrożenia asymetryczne, Warszawa 2007.
- Sołkiewicz H., Wojna przyszłości — wojną niekontaktową (wg aktualnych poglądów rosyjskich). „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej" 2009, rok XLX, nr 1 (176), s.71-112.
- Münkler H., Wojny naszych czasów, Kraków 2004.
- Wojnowski M., Koncepcja „wojny nowej generacji" w ujęciu strategów Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskie. „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego", 2015, nr 13 (7), s.13-39.
- Współczesny wymiar bezpieczeństwa w aspekcie zmienności zagrożeń, red. M.Trombski i B.Kosowski. Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy, Katowice 2010.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	10
Ogółem bilans czasu pracy		35
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2